

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 3. An Pater ſit principium, & fons totius Deitatis, & vtrum etiam
cauſa, & initium illius dici poſſit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

mouebant Deum ad mercedem anticipantem ante incarnationem) sed tantum ut vel reipsa, vel in estimatione possibilis haberi potest secundum esse morale, id est, quatenus apprehenditur & desideratur, mouere agens ad procurandum & efficiendum ut physice sit. In quo modo causandi non est contradictio, quia est in eo quoddam physice producens, & producens quia existens, existat ut sui effectus, & constituitur formaliter potens ad producendum per effectum aut per terminum qui non existit nisi in potentia illius.

17.

17. Dicitur: quia in reproductione mediata vel im-

mediata, non implicat, nisi quid aliud obstat, idem reproduci à suo effectu. Exempli gratia: si lumen A, productum à lumine B, posset reproducere lumen B, etiam in eodem instanti temporis, si Deus ad illud indiuiduū determinaret, loco alterius luminis quod naturaliter producere potest eodem instanti quo primo est. Supposito quod idem simul à duabus causis totalibus produci possit, quod non implicare ostendimus alibi. Verum in diuina reproductione esse nequit. Tum quia virtus producendi, quae opponitur relative personae productae, non potest formaliter illi conuenire, ut reproducatur personam à qua procedit. Tum etiam quia sicut vnicus est terminus cuiusvis secunditatis ad intra, adequatus suo principio, illiusque vim exhauriens: sic vnica est productio cuiusvis principij ad intra, exhauriens adaequatè vim totam illius principij. Cumque principium sit vnicum ad generandum, & vnicum ad spirandum: non est nisi vnica productio generatiua, & vnica spiratiua: sicut vnicus Filius, & vnicus Spiritus sanctus.

SECTIO III.

An pater sit principium & fons totius Deitatis, & num etiam causa & initium illius adpositus?

18. Pater est aliquo modo principium & fons totius Deitatis.

18. Ico primò Patrem esse aliquo modo principium & fontem totius Deitatis: quia scilicet pater non modo est à se huius principij, sed etiam est principium Filij, & cuius illo est principium Spiritus sancti; atque utriusque naturam diuinam communicat. Unde est principium omnis productionis, & omnis communicationis, quae in mysterio Trinitatis existit. Eoque sensu à sanctis Patribus & à Conciliis vocatur fons & origo totius Deitatis, & totius Trinitatis fontalis plenitudo. Non quod producat Deitatem ipsam: quippe quae improducibilis est: Aut quod, siue per productionem, siue per communicationem, sit principium totius Trinitatis adaequatè: alioquin esse principium sui ipsius, cum sit ipsemet vna persona Trinitatis: sed quia quicquid est productionis & communicationis in mysterio Trinitatis,

illud totum ab ipso est. Verum haec proprietates significatur aliquatenus nomine patris, de cuius ratione est ut de naturam filio cum fecunditate spirandi. Ideoque vnus generandi importat vim spirandi. Ad utraque autem oritur vnus processio & communicatio Trinitatis, quae non aliter est productiua ad intra, & communicatiua, quam generandi & spirandi. Quare esse Patrem in Trinitate, est esse fontem & originem omnium processionum, quae possunt illi conuenire. Atque ita esse Patrem idem est, ac esse fontem totius Deitatis in sensu supra explicato.

Hunc loquendi modum, quod scilicet Pater sit fons Deitatis, aut totius Deitatis, usurpant Dionys. cap. 2. de diuin. nom. post medium, Athanas. contra Gregales Sabellij longe à fine, Ambros. in Symbolo Apost. cap. 2. & Concil. Toletan. VI. cap. 1. initio, Toletan. XI. & Vvorat. in professione fidei initio, & Florentin. sess. vltima in literis vnionis. Eodem autem sensu quo pater est fons totius Deitatis aut Trinitatis, est etiam illius principium, valens autem S. Augustin. lib. 4. de Trin. cap. 20. prope finem: id est, id à quo est quicquid produciatur in Deitate & Trinitate. Principium autem ex Aeliot. 5. Metaph. cap. 1. est id vnde aliquid aut est, aut fit, aut cognoscitur.

Initium tamen dici non debet respectu personarum productarum, quia vox illa sonat personas productas. habuisse principium durationis, quod est falsum. Ut rectè docent Magister in 1. dist. 29. §. Deinde, S. Thom. ibidem in fine expositionis textus, & alij Theologi communiter, post sanctos Patres Athanas. orat. 2. contra Arian. longe post initium, Hilar. 4. de Trinit. columna 3. & alios. Quanquam sumendum est initium, quam pro principio durationis, nempe pro solo principio originis, potest dici de Patre respectu aliarum personarum, ipsique tribuitur ab aliquibus antiquis: ut à Chrysost. hom. 1. in symb. Apost. quae habetur tom. 5. veteris editionis. Et à Concilio Syrmien. can. 26. apud Hilar. in lib. de Synodis post med. vbi eius verba refert & approbat, quibus anathematizat eum qui dixerit filium esse innascibilem & sine initio. Chrysostomi autem verba loco citato sunt, De substantia Patris naturam & genitum confiteamur: & initium (id est originem) à Patre habere dicimus.

Quod verò atinet ad nomen causa, si strictè sumatur, prout sumitur à Latinis, significatque dependentiam effectus, & contingentiam absolute loquendo; non potest tribui Patri respectu Filij, aut Spiritus sancti. Secus autem si sumatur latius, etiam pro principio originis, abstrahendo ab huiusmodi imperfectionibus. Quo pacto sumitur vox à Graecis Patribus, frequenterque tribuitur Patri respectu Filij & Spiritus sancti. Quin etiam ab aliquibus Latinorum Patrum, Pater dicitur causa Filij, eodem sensu: ut ab Hilario lib. 11. de Trinit. columna 7. & lib. 12. col. 4. & c. Et ab

Augustin. lib. octoginta trium quest. q. 13. ubi ait Deum esse causam sempiternam suae sapientiae sempiternae: & nunquam fuisse non Patrem, ac sine Filio.

22. Authorem vero Filij eundem nuncupant Athanas. Dial. 2. de Trinit. contra Macedon. prope finem. Euseb. lib. 4. demonstrat. Euang. cap. 3. Hilar. lib. 4. de Trinit. Augustin. lib. 3. contra Maximin. cap. 14. Quem loquendi modum admittunt S. Thom. quest. 33. art. 1. ad 2. & in 1. dist. 29. q. 1. art. 1. in corp. Caietan. & alij interpretes D. Thom. ad art. 1. quest. 33. & Scholast. communiter cum Mag. in 1. dist. 9. s. Dicamus ergo. Sicut autem Pater dicitur esse principium & auctor Filij: potest Filius dici principium & auctor Spiritus sancti. Et quidem principium dicitur à Concilio Lugdun. cap. unico de sum. Trinit. & à Cyrillo Alex. aliisque Patribus relatis à Didaco Ruis disp. 48. sect. 4. Auctor verò Spiritus sancti vocatur ab Amalario lib. 2. de Trinit. longè à fine ubi sic ait: Spiritus sanctus de Patre & Filio auctoribus confitendus est. Citat etiam Ruis Athanasium in epist. quadam ad Serap. cuius hæc verba refert: Apostolus, que in eo operatur Spiritus, Filio au-

ctori eius attribuit: sicut Filius, que ipse facit opera suo auctori Deo Patri attribuit. Sed in nulla ex quatuor eius Epistolis ad Serapionem inscriptis, verba illa reperio. Vult tamen S. Thomas in 1. dist. 29. art. 1. solum Patrem dici debere auctorem Filij: quia nomen auctor significat principium sine principio. Et quidem magis speciali ratione dicitur auctor alicuius rei, qui illam ita ex se promit, ut ab alio nullo modo acceperit. Filius autem est principium Spiritus sancti per fecunditatem voluntatis à Patre acceptam. Quare speciali ratione Pater est auctor personarum productarum. Eademque de causa est etiam specialius auctor creaturarum, quam Filius & Spiritus sanctus, qui sunt earum principium & causa per intelligentiam, voluntatem, & omnipotentiam, à Patre acceptam. Quam ob rem etiam puto Patrem specialiter & appropriatiue vocari omnipotentem in Symbolo Apostolorum, & in Symbolo Nicæno, quia omnipotentia pertinet ad auctoritatem. Sicut Filio tribuitur appropriatiue sapientia, quia procedit per viam intelligentiae: & amor ac bonitas Spiritui sancti, quia procedit per viam voluntatis.

Pater specialius dicitur auctor Spiritus s. & creaturarum quam Filius.

DISPUTATIO VIGESIMA NONA

De persona Filij.

Sectio I. An & quomodo Filius sit Verbum?

Sectio II. An Verbum non modo dicitur notionaliter in diuinis: sed etiam essentialiter?

Sectio III. An & quomodo Filius sit imago?

DE Persona Filij specialiter disputat S. Thomas quest. 34. & 35. In quarum priore docet 1. Nomen Verbi in diuinis sumi tantum personaliter, seu notionaliter, & nullo modo essentialiter: quia significat aliquid ab alio procedens. Sicut in humanis verbum mentis, vel oris, significat aliquid ab intellectu, vel ab ore procedens. 2. Verbum esse proprium nomen personae Filij: quia significat quandam emanationem intellectus: persona autem quæ procedit in diuinis secundum emanationem intellectus, dicitur Filius. Itaque solus Filius proprie dicitur Verbum in diuinis. 3. In Verbo importari respectum ad creaturas: quia Deus cognoscendo se, cognoscit omnem creaturam. Verbum autem conceptum est representatiuum omnis eius, quod actu intelligitur. Et sicut Dei scientia est tantum cognoscitiua ip-